

Actualiteiten gemeentefinanciën

29 januari 2026, Raalte

Agenda

1. Terugblik en vooruitblik commissie gemeentefinancien van de VNG
2. Herijking gemeentefonds
3. Actualiteiten jeugd

Extra

1. Het coalitieakkoord Jetten I
2. Voortgaande debat met BZK over de gemeentefinancien

Terugblik commissie gemeentefinanciën 11 december 2025 (digitaal)

- Herijking gemeentefonds
- Rapport studiegroep interbestuurlijke verhoudingen
 - Er komt geen kabinetsreactie
- Hamerstuk: uitname GF voor ketensystemen Jeugd

Rapport studiegroep interbestuurlijke verhoudingen

Paar adviezen hieruit:

- Maak bij start nieuw kabinet duidelijke afspraken over met de medeoverheden op te pakken uitdagingen
- Bekrachtig bestaande afspraken in het coalitie akkoord
- 2 keer per jaar overhedenoverleg
- Investeer in de informele relatie
- Handhaaf huidige normering GF en maak afspraak over evaluatie
- Zo min mogelijk specifieke uitkeringen
- Kom met proces voor geschilbeslechting
- Meer regie voor minister BZK op zaken die medeoverheden raken

Vooruitblik commissie gemeentefinanciën 5 februari

- Herijking gemeentefonds
- Stand van de uitvoering
 - *De Stand laat zien dat gemeenten veel doen met beperkte middelen, maar dat de huidige financiële structuur onvoldoende ruimte biedt om maatschappelijke opgaven duurzaam te organiseren. De veelheid aan tijdelijke regelingen en specifieke uitkeringen maakt het financieel beheer complex en onvoorspelbaar. Dit leidt tot administratieve lasten, beperkte investeringsruimte en het risico dat expertise verloren gaat wanneer middelen wegvallen.*
- Verder agendapunten over WOZ en lokaal belastinggebied.
- Ter info o.a.
 - Stand van zaken SPUKS (aantal daalt niet)
 - Invoering BFU: belangrijke wensen VNG niet ingewilligd.
 - Kabinetsreactie ROB rapporten “Afrekenen met disbalans” en “Meters maken met medebewind”
 - Onderzoek investeringen klimaat

Herijking gemeentefonds

Doel

- Opnieuw schatten modellen sociaal domein
- Maatstaf centrumfunctie te zwaar aangezet (proxy voor sociale problematiek)
- Huishoudens Laag Inkomen te zwaar gewicht

Stand van zaken

- Geschoonde data van 71 gemeenten opgeleverd door Berenschot
- BZK druk met regressies
- Besprekingen in BC en expertgroep
- Adviesaanvragen ROB gaan uit en worden openbaar (begin februari)
- Advies ROB verwacht half maart
- VNG commissie financiën in april

Herijking gemeentefonds – stukje inhoud

Vervangen maatstaven

1. Maatstaf migratieachtergrond (vanwege CBS/onvermijdelijk)
2. Huishoudens laag inkomen aanpassen (correctie voor hoge vermogens)

Ontwikkelingen bij herschatten modellen Sociaal Domein (Jeugd, WMO):

1. **Jeugd.** Schrappen omgevingsadressendichtheid (OAD, *negatieve maatstaf*), huishoudens laag inkomen aanpassen (schrappen gepensioneerden en hoge vermogens), toevoegen andere maatstaven om gewicht HHLI te verlagen.
2. **WMO.** Lage inkomens aanpassen. Verder nog geen logische aanpassingen.

Oordeel VNG?

Actualiteiten Jeugd

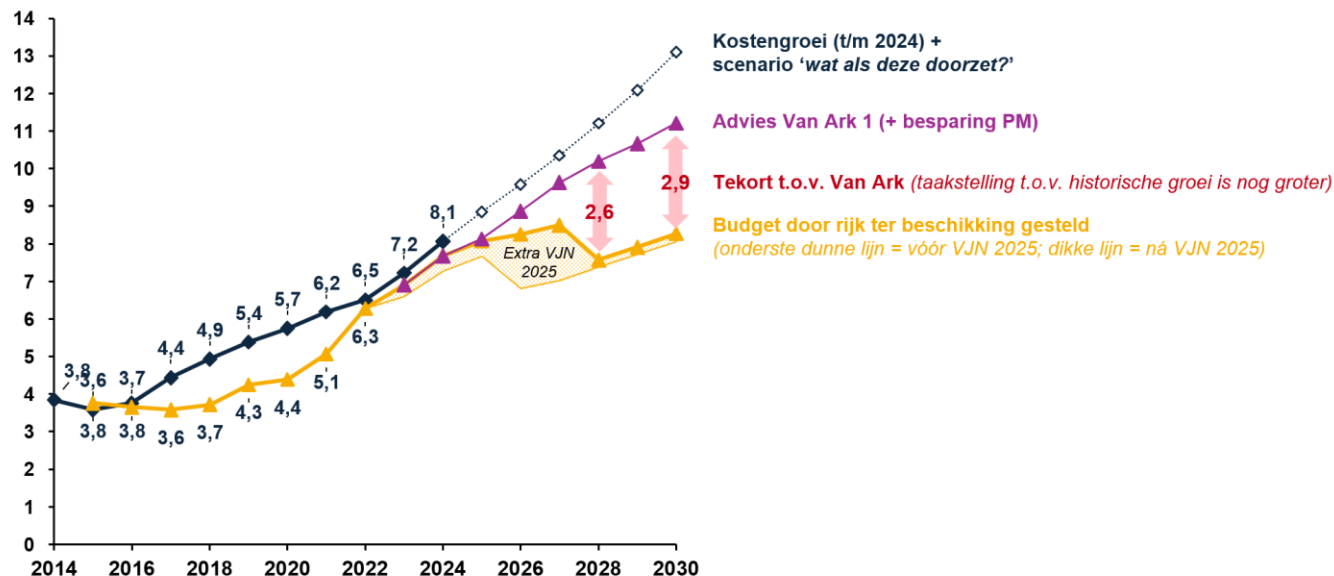
- 2 februari begrotingsbehandeling Jeugd
- Wetsvoorstel reikwijdte in consultatie binnenkort (Q1)
- Nog geen zicht op aparte financiering Jeugd
- Inzet VNG: schrap onrealistische bezuinigingen en kom met reële indexatie
- Dat alleen is onvoldoende > discussie over mogelijkheden voor sturen op capaciteit (aanbod) binnen financiële grenzen.

Jeugdzorg voorlopig in financiële kramp

Kosten jeugdzorg vs. budget, Nederland, 2014-2030

€ mld

Bronnen: AEF; Improven/AEF; Improven; MFK Hervormingsagenda; CPB raming; Van Ark; VNG analyse

Van Ark II: begin 2027

Overige actualiteiten Jeugd

- Eigen bijdrage jeugdzorg?
- Begrotingsadvies mei 2025: stelpost Jeugdzorg.
 - Niet toegestaan door toezichthouder
 - Er komt overzicht van totalen opgenomen stelposten

De informatie

- 1 groot vraagteken
 - Jeugd?
 - WMO?
 - Bouwstenen?
 - Onderwijshuisvesting?

Sharon Dijksma op bezoek: “als er bezuinigd wordt dan moeten we ook minder kunnen doen”. Die boodschap is helder overgekomen.

>Morgen 30 januari eindrapport informateur Letschert

Proces na verschijnen coalitieakkoord

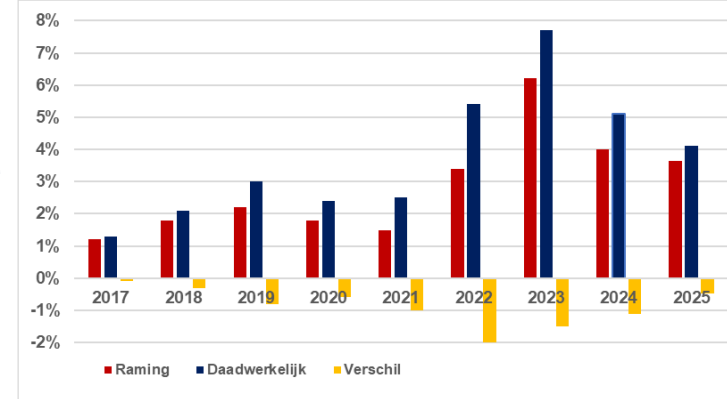
- 30/1 een eerste reactie vanuit de voorzitter/vng
- Volgende week een ledenbrief
- 3/2 Peter van Zoest geeft een toelichting in webinar gemeentefinanciën
- Mogelijk aparte brief Rijk/BZK over gevolgen voor gemeenten

Begrotingsbehandeling BZK en debat financiën decentrale overheden

- Debat financiën decentrale overheden verplaatst naar 1 april
- Onze input:
 - Lees rapport “Studiegroep interbestuurlijke verhoudingen” van Han Polman en volg adviezen op.
 - Breng taken en middelen in balans (dan kan het over de inhoud gaan). BZK niet eens met advies ROB
 - Tekortkomingen normeringssystematiek (volgende sheet)
 - Haal financiële klem eraf bij jeugdzorg
 - Geef gemeenten zekerheid over de uitvoeringsmiddelen klimaat

Tekortkomingen normeringssystematiek gemeentefonds

- CPB raamt prijs-BBP structureel 1% te laag
- Taakmutaties niet correct ingeboekt
 - O.a. opschalingskorting en korting jeugd
- Indexeer taken apart waarvan kosten harder stijgen dan groei BBP

Nog vragen?

Jabco.Vreugdenhil@vng.nl

Bijlagen

Voor- en nadeelgemeenten Overijssel herijking 2023

Gemeenten Overijssel	Vershil nieuwe en oude model 2022	Per inwoner
Haaksbergen	€ 2.678.393	€ 110
Staphorst	€ 1.743.814	€ 101
Ommen	€ 1.376.585	€ 75
Hellendoorn	€ 2.574.079	€ 72
Hengelo	€ 5.358.460	€ 66
Hof van Twente	€ 2.285.341	€ 65
Steenwijkerland	€ 2.893.728	€ 65
Kampen	€ 3.395.364	€ 62
Oldenzaal	€ 1.932.801	€ 61
Enschede	€ 6.299.101	€ 39
Dinkelland	€ 999.593	€ 38
Wierden	€ 630.460	€ 26
Rijssen-Holten	€ 773.597	€ 20
Zwolle	€ 2.060.311	€ 16
Deventer	€ 1.570.322	€ 15
Dalfsen	€ 449.565	€ 15
Almelo	€ 1.123.316	€ 15
Zwartewaterland	€ 14.076	€ 1
Hardenberg	€ -995.159	€ -16
Raalte	€ -795.748	€ -21
Tubbergen	€ -502.348	€ -24
Borne	€ -644.280	€ -27
Twenterand	€ -1.905.637	€ -57
Losser	€ -1.524.106	€ -66
Olst-Wijhe	€ -1.640.786	€ -89

Bouwstenen voor een nieuw regeerakkoord

- **Asiel en migratie:** Uitvoerbaar en humaan beleid gericht op het scenario gematigde groei van de Staatscommissie Demografie. Snellere integratie en eerlijke opvangverdeling.
- **Weerbaarheid:** Nederland moet weerbaar en veerkrachtig worden, ook op digitaal gebied. Dit is een taak voor de hele samenleving, niet alleen voor defensie of de veiligheidsdiensten. Investeren in cyberveiligheid, energiezekerheid en publieke crisisrespons.
- **Investeringsagenda:**
 - Binnen de rijksuitgaven moet meer prioriteit worden gegeven aan investeringen in het toekomstig verdienvermogen van Nederland.
 - De noodzakelijke groei van de defensie-uitgaven – om Europa en Nederland veilig te houden – vraagt om een herprioritering binnen de rijksuitgaven.
 - De grote transities in Nederland kunnen we voorfinancieren via de staatsschuld.

Bouwstenen voor een regeerakkoord

- **Ruimte:** Samenhangende aanpak van woningbouw, energie, infrastructuur, water en natuur, met structurele investeringsinstelling en langetermijnbeleid.
- **Economie van de Toekomst:** Minder regeldruk, meer innovatie en investeringen in kennis en sleuteltechnologieën.
- **Bestaanszekerheid:** Eenvoudiger sociaal stelsel met minder regelingen en meer maatwerk voor gemeenten.
- **Jeugd, onderwijs en kansengelijkheid:** Sterke pedagogische basis, integratie van opvang en onderwijs. Kansengelijkheid centraal.
- **Gezondheid, welzijn en zorg:** onvermijdelijk dat de groei van de vergrijzing gerelateerde uitgaven in lijn met de structurele groei wordt gebracht. Daarom moeten we van nazorg naar voorzorg met wettelijke gezondheidsdoelen, preventie en digitalisering.